

**Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника**

Кафедра іноземних мов і перекладу

ПРАКТИКУМ ПЕРЕКЛАДУ

для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання
спеціальностей «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії» та «Міжнародні
економічні відносини»

УДК 811.111'25
ББК 81.432.1-8я73

*Розглянуто та рекомендовано до друку Вченою радою Факультету історії,
політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
протокол № 7 від 27 лютого 2020 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри іноземних мов і перекладу
протокол № 8 від 27 грудня 2019 р.*

Укладач

Кобута С.С. - к.філ.н., доцент кафедри іноземних мов і перекладу
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Рецензенти

Ткачівська М.Р. - к.філол.н., доц., завідувач кафедри іноземних мов і
перекладу Прикарпатського національного університету імені Василя
Стефаника

Гуляк Т.М. - к.філол.н., старший викладач кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін Прикарпатського факультету (м.Івано-Франківськ) Національної
академії внутрішніх справ України

Т33

Практикум перекладу: для студентів 3 курсу денної та заочної форм
навчання спеціальностей «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії» та «Міжнародні економічні відносини» / укладач
С.С.Кобута. – Івано-Франківськ: ПНУ, 2020. – 50 с. (2,1 д.а.)

Анотація

Практикум розрахований для майбутніх перекладачів та представляє собою збірник завдань та текстів для практичного втілення теоретичних знань та удосконалення набутих навичок майбутніми спеціалістами. Особлива увага приділяється труднощам перекладу та на способам їх подолання на прикладах текстів із різних сфер. У прикладах контактують українська та англійська мови.

Методичні вказівки рекомендовані для аудиторної роботи студентів у рамках навчального курсу „Теорія і практики перекладу”, але можуть бути застосовані для самостійного опрацювання.

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Переклад суспільно-політичних текстів	6
3. Переклад соціально-гуманітарних текстів.....	12
4. Переклад економічних текстів	21
5. Переклад промов та інтерв'ю	31
6. Додаткові справи	48
7. Перелік тем, що виносяться на самостійне опрацювання.....	37
8. Список рекомендованих джерел.....	38

Вступ

Навчальне видання призначене для спеціальностей вищих навчальних закладів, що готують перекладачів (з англійської мови). Орієнтиром для підбору навчального матеріалу послужила логіка предметно-понятійної сфери даної спеціалізації.

Метою видання є формування та засвоєння навичок з різних типів перекладу як з англійської мови на українську, так і навпаки.

Завдання курсу:

- надання студентам всіх необхідних базових знань, вмій та навичок для здійснення послідовного та письмового перекладів.
- забезпечення студентів можливістю попрацювати над різноплановими текстами для практики та вдосконалення здобутих теоретичних знань

У результаті вивчення предмета студенти повинні **знати**:

- загальнотеоретичні й методологічні питання перекладу;
- перекладацькі терміни й поняття;
- засоби вірного/адекватного перекладу різних мовних одиниць, понять і явищ англійської мови українською;

У результаті вивчення предмета студенти повинні **вміти**:

- адекватно використовувати сучасну метамову лінгвістики;
- розрізняти та враховувати специфіку тексту для обрання адекватних способів перекладу;
- застосовувати отримані знання при послідовному та письмовому перекладі.

Переклад суспільно-політичних текстів

Text 1

1. Translate the text. Do the compression and decompression of three paragraphs to your choice. Pay attention to the lexical and grammatical constructions different in the source and target languages.
2. Make a list of the following lexical units: neologisms, internationalisms, phrasal units.
3. Make a list of stylistic devices used in the text, explain ways of their translation.

Trump reportedly calls John Bolton a 'traitor' and wants to block his book

Martin Pengelly in *New York and agencies*

John Bolton and Donald Trump at the White House in Washington DC, on 9 April 2018. Photograph: Nicholas Kamm/AFP via Getty Images

John Bolton is “a traitor” and his book should not be published before the election in November, Donald Trump reportedly told aides and media figures.

The president’s views on news of a book deal for Marie Yovanovitch, another key figure in the Ukraine scandal which led to Trump’s impeachment, were not immediately clear.

Bolton, a former ambassador to the UN, was Trump’s third national security adviser until he was fired in September last year.

He refused to testify in the House impeachment inquiry into Trump’s attempts to have Ukraine investigate his political rivals, which resulted in two articles of impeachment, concerning abuse of power and obstruction of Congress.

He offered to testify in the Senate but Republicans voted not to call witnesses during a trial which duly ended in Trump’s acquittal, despite leaks from Bolton’s book manuscript seeming to show he possessed key knowledge about the affair.

The Room Where It Happened was slated for publication in March but it has been held up, the national security council telling Bolton’s lawyer it would “move forward as expeditiously as possible” with determining what could be published.

On Friday night, the Washington Post cited two anonymous sources as saying Trump had told his own lawyers the book should not come out before the election.

Trump has attacked Bolton publicly on Twitter but the Post also reported notes of an

off-the-record briefing of TV anchors on 4 February.

“We’re going to try and block the publication of the book,” Trump reportedly said. “After I leave office, he can do this. But not in the White House.

“I give the guy a break,” he added. “I give him a job. And then he turns on me. He’s just making things up.”

Trump also called Bolton a traitor, the Post said.

Bolton has begun to discuss his book in public. [At Duke University in Durham, North Carolina](#) on Monday, he reportedly said he was “not asking for martyrdom” but “knew, I think I knew, what I was getting into”.

He also said White House efforts to suppress his “effort to write history” were “censorship” but did not discuss what he had written in detail.

Bolton has faced criticism for choosing to write his book rather than testify in the impeachment inquiry.

At the Duke event, he answered a question about [an infamous July 2019 phone call](#) between Trump and the Ukrainian president, Volodymyr Zelenskiy, with: “You will love chapter 14.”

At Vanderbilt University in Nashville, Tennessee on Wednesday, the former Obama national security adviser Susan Rice [reportedly](#) told Bolton she could not “imagine withholding my testimony with or without a subpoena”.

“I would feel like I was shamefully violating the oath that I took to defend the constitution against all enemies foreign and domestic,” she said.

[Bolton said](#): “I said I would testify if subpoenaed. My position is exactly the same as Joe Biden.”

Rice retorted: “Except Joe Biden didn’t have first-hand knowledge about what transpired with [Ukraine](#).”

Trump’s pressure on Ukraine centred on unfounded allegations of corruption against the former vice-president and his son Hunter Biden. Joe Biden is a contender for the 2020 Democratic nomination.

Yovanovitch does have first-hand knowledge of much of what transpired regarding Ukraine, and in House testimony gave a chilling account of alleged threats from Trump and his allies because she was regarded as insufficiently loyal.

Yovanovitch told investigators Ukrainian officials warned her Rudy Giuliani and other Trump insiders were planning to “do things, including to me” and were “looking to

hurt” her.

Pushed out of her job early in 2019, on Trump’s orders, she testified that a senior Ukrainian official told her she “really needed to watch my back”.

According to [a rough transcript](#) of the Zelenskiy call released by the White House, Trump told the Ukrainian president Yovanovitch “was bad news and the people she was dealing with in the Ukraine were bad news”.

Trump has also [attacked Yovanovitch in public](#) – including [while she was testifying](#).

On Friday, Houghton Mifflin Harcourt confirmed that it had acquired the former ambassador’s planned memoir, which is currently without a title.

According to the publisher, the book will trace Yovanovitch’s diplomatic service from Somalia to Ukraine and “finally back to Washington DC where, to her dismay, she found a political system beset by many of the same challenges she had spent her career combating overseas”.

“Yovanovitch’s book will deliver pointed reflections on the issues confronting America today, and thoughts on how we can shore up our democracy,” the publisher said.

[Asked](#) why Yovanovitch’s book would not be published in this election year, Houghton Mifflin senior vice-president and publisher Bruce Nichols said: “Ambassador Yovanovitch has had a 30-year career of public service in many locations, with many lessons to be drawn.

“This is about much more than just the recent controversy.”

The [Associated Press reported](#) that the deal was worth “seven figures” and that Yovanovitch was represented by the Javelin literary agency – whose clients also include James Comey, the FBI director fired by Trump in May 2017, and Bolton.

The text taken from: <https://www.theguardian.com/us-news/2020/feb/22/trump-john-bolton-traitor-book-marie-yovanovitch>

Text 2

1. Translate the text. Do the compression and decompression of three paragraphs to your choice. Pay attention to the lexical and grammatical constructions different in the source and target languages.
2. Make a list of the following lexical units: neologisms, internationalisms, phrasal units.
3. Make a list of stylistic devices used in the text, explain ways of their

translation.

Нова грузинська реальність: чи увійшли відносини ЄС та Тбілісі у період кризи

13 лютого, вперше у своїй історії, Парламентський комітет асоціації Грузія-ЄС не спромігся ухвалити спільну заяву. Чи означає це, що нинішні відносини між Грузією та ЄС – у стані кризи?

Багато з тих, хто спостерігає за політикою в Грузії, погоджуються, що саме зараз грузинська влада є об'єктом як ніколи раніше гострої та інтенсивної критики з боку міжнародної демократичної спільноти.

Критика лунає як з боку США, так і від європейців. Два найважливіших питання в центрі уваги – виборча система країни та нещодавній арешт лідера провідної опозиційної партії "Європейська Грузія" Гігі Угулави.

Важливе питанням у цій ситуації: наскільки така критика може вплинути на поведінку уряду Грузії? І чи буде уряд, що опинився під такою зливою критики, залишатися відданим євроінтеграційному курсу?

Мажоритарка залишається?

Чому питання виборчої системи – таке гаряче? Наразі в Грузії існує змішана система, згідно з якою 73 зі 150 депутатів обираються в одномандатних виборчих округах, а 77 – через загальнодержавні партійні списки.

Теоретично в цьому немає нічого поганого. В таких усталених демократіях, як США, Велика Британія чи Франція, вже давно функціонує система відносної більшості або інші види мажоритарної системи, але ніхто не ставить під сумнів їхню демократичну природу.

Однак досвід показує, що в Грузії, як і в багатьох інших посткомуністичних напівдемократіях, вибори за мажоритарною системою грають на руку саме чинному уряду.

На парламентських виборах 2016 року партія влади "Грузинська мрія" перемогла, отримавши близько 48% голосів за загальнонаціональним списком, але при цьому вигравши фактично всі одномандатні округи (у двох із них кандидати-переможці формально були незалежними, але підтримували "Мрію").

Як наслідок, партія влади отримала понад 75% депутатських мандатів.

Таке траплялося і раніше: мажоритарний компонент допомагає керівним партіям забезпечити собі супербільшість у парламенті.

Хоча опозиція все ще має шанс виграти вибори, як це сталося в 2012 році, коли "Мрія" перемогла вперше, цей випадок поки що залишається унікальним в історії Грузії.

Боротьба за вибори: що покладе край протестам у Грузії

Стисло пояснити, чому мажоритарні системи приносять користь саме чинній владі — завдання не з легких: тут присутня комбінація звичного зловживання "адміністративним ресурсом" (зазвичай мається на увазі тиск на державних

службовців, а також різні методи підкупу та залякування виборців), а також структурної слабкості партійної системи.

Незалежно від причин, у грузинському суспільстві існує міцний консенсус серед продемократичних груп щодо необхідності переходу до повністю пропорційної системи.

Раніше ми вже [писали](#), як через свій страх програти на наступних виборах у 2020 році "Грузинська мрія" порушила свою обіцянку провести їх за пропорційною системою. Це створило кризу довіри не тільки в межах Грузії, але й у відносинах між її урядом та міжнародною демократичною спільнотою.

Так, тринадцять членів фракції "Мрії" — включаючи майже всіх відповідальних за перемовини із західними партнерами — також відчули себе ошуканими власним керівництвом і вийшли з партії на знак протесту.

Кінець епохи "співжиття"

Варто також поглянути на ширший контекст. Падіння популярності, а також зростаючі внутрішні суперечки послабили відчуття невпевненості всередині партії влади.

Контроль над правоохоронними органами та судовою владою дозволив владі використовувати їх проти опозиції, громадянського суспільства та ЗМІ.

Процес призначення нових суддів до Верховного суду Грузії, який розпочався в грудні 2018 року, показав, що "Грузинська мрія" мала на меті закріпити свій контроль над судовою владою (це спонукало більше десятка депутатів покинути партію в січні минулого року).

Видатні лідери партії влади почали публічно повторювати, що "співжиття було помилкою". Під "співжиттям" вони зазвичай мають на увазі надання опозиції дозволу виступати в якості легітимного політичного гравця.

Вже відкрито лунали погрози нових арештів.

10 лютого за сумнівними звинуваченнями до трьох років ув'язнення було засуджено Гігі Угулаву, одного з лідерів "Європейської Грузії", другої за важливістю опозиційної партії. Суддя, який виніс вирок, колись був особистим адвокатом лідера партії влади Бідзіни Іванішвілі.

Ближче до Росії: що означає термінова зміна прем'єра у Грузії

Крім того, наразі проводяться кримінальні розслідування щодо декількох інших впливових опозиційних лідерів. А низка громадських активістів, які взяли участь у протестних акціях влітку 2019 року, отримали тривалі тюремні строки.

На додачу головний телевізійний канал опозиції Rustavi-2 змінив власників, а лідерів незалежних та прихильних до опозиції телекомпаній, таких як Mtavari Arkhi, TV Pirveli та Formula, неодноразово викликали до прокуратури, і деяким із них загрожує кримінальне переслідування.

ЄС занепокоєний

Як такі внутрішні зміни вплинули на відносини Тбілісі із Заходом?

Наразі "Грузинська мрія" демонстративно виявляє повагу до міжнародної демократичної спільноти, раз за разом надсилаючи своїх високопоставлених

представників у Вашингтон, Брюссель та Страсбург, щоб ті обґрунтували дії влади.

Проте подальші дії влади не дають жодних сподівань на те, що до західних порад насправді дослухаються.

Звичайно, не варто перебільшувати можливості ЄС впливати на ситуацію у Грузії. Євросоюз або будь-який інший міжнародний гравець володіє лише обмеженими ресурсами для впливу на внутрішньополітичні процеси в країні.

Також стійким є страх, що якщо Захід натисне занадто сильно, то Іванішвілі може обрати зближення з Росією.

Як б не було ставлення останньої до уряду "Грузинської мрії", досить очевидно, що Москва вважає за краще збереження у Грузії чинної влади.

Однак новітня історія породила сподівання як у міжнародної демократичної спільноти, так і у грузинської громадськості, що Захід має вагомий вплив на Грузію, і жоден грузинський уряд не може довго встояти проти подвійного тиску з боку громадськості і західних партнерів.

Це зумовлено міцним внутрішнім консенсусом всередині Грузії: слідування європейським моделям та тісна приналежність до Європи є єдиним бажаним шляхом розвитку країни.

Це припущення тепер піддається випробуванню: чи зійде з рук уряду "Грузинської мрії" псування стосунків з Європою?

***Автор: Гія Нодія,
професор Державного університету Іллі (Тбілісі)***

The text taken from:

<https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/02/20/7106590/>

Переклад соціально-гуманітарних текстів

1. Translate the text. Do the compression and decompression of three paragraphs to your choice. Pay attention to the lexical and grammatical constructions different in the source and target languages.
2. Make a list of the following lexical units: neologisms, internationalisms, phrasal units.
3. Make a list of stylistic devices used in the text, explain ways of their translation.

Languages: Why we must save dying languages

Hundreds of our languages are teetering on the brink of extinction, and we may lose more than just words if we allow them to die out.

By Rachel Nuwer

Tom Belt, a native of Oklahoma, didn't encounter the English language until he began kindergarten. In his home, conversations took place in Cherokee.

Belt grew up riding horses, and after college bounced around the country doing the rodeo circuit. Eventually, he wound up in North Carolina in pursuit of a woman he met at school 20 years earlier. "All those years ago, she said the thing that attracted her to me was that I was the youngest Cherokee she'd ever met who could speak Cherokee," he says. "I bought a roundtrip ticket to visit her, but I never used the other end of the ticket."

The couple married. Yet his wife – also Cherokee – did not speak the language. He soon realised that he was a minority among his own people. At that time, just 400 or so Cherokee speakers were left in the **Eastern Band**, the tribe located in the Cherokee's historic homeland and the one that his wife belongs to. Children were no longer learning the language either. "I began to realise the urgency of the situation," Belt says. So he decided to do something about it.

Cherokee is far from the only minority language threatened with demise. Over the past century alone, around 400 languages – about one every three months – have gone extinct, and most linguists estimate that **50%** of the world's remaining 6,500 languages will be gone by the end of this century (some put that figure as high as **90%**, however). Today, the top ten languages in the world claim around half of the world's population. Can language diversity be preserved, or are we on a path to becoming a monolingual species?

Since there are so many imperilled languages, it's impossible to label just one as the rarest or most endangered, but at least 100 around the world have only a handful of speakers – from **Ainu in Japan** to **Yagan in Chile**. It can be difficult to find these people too. There are some famous cases – **Marie Smith Jones** passed away in Alaska in 2008, taking the **Eyak language** with her – but usually they are older individuals (often in failing health) who don't advertise their language skills. “The smaller the number of speakers, the harder it is to get an accurate headcount,” says David Harrison, chair of the linguistics department at Swarthmore College, and co-founder of the non-profit **Living Tongues Institute for Endangered Languages**.

Even if a number of people still speak it, they might live far apart and so not converse with one other – or in the case of the pre-Columbian Mexican language Ayapaneco, the **last two surviving speakers** refused to talk to each other for years. Without practice, even a native language will begin to degrade in the speaker's mind. Salikoko Mufwene, a linguist at the University of Chicago, grew up speaking **Kiyansi**, spoken by a small ethnic group in the Democratic Republic of the Congo. In 40 years living away from the DRC, Mufwene has only come across only two people who speak the language. On a recent trip to his home village, he found himself searching for words and struggling to keep up with the conversation. “I realised Kiyansi exists more in my imagination than in practice,” he says. “This is how languages die.”

Languages usually reach the point of crisis after being displaced by a socially, politically and economically dominant one, as linguists put it. In this scenario, the majority speaks another language – English, Mandarin, Swahili – so speaking that language is key to accessing jobs, education and opportunities. Sometimes, especially in immigrant communities, parents will decide not to teach their children their heritage language, perceiving it as a potential hindrance to their success in life.

Speakers of minority languages have suffered a long history of persecution. Well into the 20th Century, many Native American children in Canada and the US were sent to boarding schools, where they were often forbidden to speak their native language. Today, many English-speaking Americans are still **hostile towards non-English speakers, especially Spanish ones**. Extreme persecution still happens as well. Last August, a linguist in China was **arrested for trying to open schools** that taught his native language, Uighur. He has not been heard from since.

Endangered tongues

For these reasons and others, languages are **dying all over the world**. Unesco's **Atlas**

of the World's Languages in Danger lists 576 as critically endangered, with thousands more categorised as endangered or threatened. The highest numbers occur in the Americas. “I would say that virtually all the [minority] languages in the US and Canada are endangered,” says Peter Austin, a professor of field linguistics at the University of London. “Even a language like Navajo, with thousands of speakers, falls into that category because very few children are learning it.” If measured in proportion to population, however, then Australia holds the world record for endangered languages. When Europeans first arrived there, 300 aboriginal languages were spoken around the country. Since then, 100 or so have gone extinct, and linguists regard 95% of the remaining ones as being on their last legs. Just a dozen of the original 300 are still being taught to children.

But does it matter whether a seemingly obscure language spoken by a few people in one isolated corner of the world goes out of existence?

Some people argue that language loss, like species loss, is simply a fact of life on an ever-evolving planet. But counter arguments are abundant. “A lot of people invoke social Darwinism to say ‘who cares’,” says Mark Turin, an anthropologist and linguist at Yale University. “But we spend huge amounts of money protecting species and biodiversity, so why should it be that the one thing that makes us singularly human shouldn’t be similarly nourished and protected?”

What’s more, languages are conduits of human heritage. Writing is a relatively recent development in our history (written systems currently exist for only about one-third of the world’s languages), so language itself is often the only way to convey a community’s songs, stories and poems. The Iliad was an oral story before it was written, as was The Odyssey. “How many other traditions are out there in the world that we’ll never know about because no-one recorded them before the language disappeared?” Austin says.

Languages also convey unique cultures. Cherokee, for example, has no word for goodbye, only “I will see you again”. Likewise, no phrase exists for “I’m sorry”. On the other hand, it has special expressions all its own. One word – oo-kah-huh-sdee – represents the mouth-watering, cheek-pinching delight experienced when seeing an adorable baby or a kitten. “All of these things convey a culture, a way of interpreting human behaviour and emotion that’s not conveyed the same way as in the English language,” Belt says. Without the language, the culture itself might teeter, or even disappear. “If we are to survive, to continue on and to exist as a people with a distinct and unique culture,” he continues, “then we have to have a language.”

“It’s very hard as an English speaker to understand that,” adds Lenore Grenoble, a linguist at the University of Chicago. “But you just hear that time and time again: that people feel the loss of their language in a very personal way.”

Wealth of wisdom

Another argument mirrors that of biodiversity conservation. Just as ecosystems provide a wealth of services for humanity – some known, others unacknowledged or yet to be discovered – languages, too, are ripe with possibility. They contain an **accumulated body of knowledge**, including about geography, zoology, mathematics, navigation, astronomy, pharmacology, botany, meteorology and more. In the case of Cherokee, that language was born of thousands of years spent inhabiting the southern Appalachia Mountains. Cherokee words exist for every last berry, stem, frond and toadstool in the region, and those names also convey what kind of properties that object might have – whether it’s edible, poisonous or has some medicinal value. “No culture has a monopoly on human genius, and we never know where the next brilliant idea may come from,” Harrison says. “We lose ancient knowledge if we lose languages.”

Finally, languages are ways of interpreting the world, and no two are the same. As such, they can provide insight into neurology, psychology and the linguistic capacities of our species. “Different languages provide distinct pathways of thought and frameworks for thinking and solving problems,” Harrison says. Returning to Cherokee, unlike English it is verb rather than noun-based, and those verbs can be conjugated in a multitude of ways based on who they are acting upon. And depending on the suffix, speakers can indicate whether a noun is toward or away from them; uphill or downhill; or upstream or down stream. It’s a much more precise way of dealing with the world than English. “There’s a misconception that these languages are simple just because many are unwritten,” Turin says. “But most have incredibly complex grammatical systems that far exceed that of English.”

Scramble to save

For all of these reasons, linguists are scrambling to document and archive the diversity of quickly disappearing languages. Their efforts include making dictionaries, recording histories and traditions, and translating oral stories. “If there’s really good documentation, then there’s a chance that these languages could be revitalised in the future even after they cease to be spoken,” Turin says.

Without speakers or persons interested in revitalising them, however, these efforts are

like “preserving languages as museum artefacts”, Mufwene says.

After learning that his language was poised to disappear, Belt and other concerned Cherokee speakers in the Eastern Band began discussing how to save the language. Belt volunteered to teach Cherokee lessons at a local school, for example, and eventually the tribe decided to create a language immersion school for children, where core classes –including science and math – are taught in Cherokee. Cherokee language is now also offered at the local university, where Belt teaches.

“The Eastern Cherokee are one of the ones really quietly working on their own language revitalisation programs,” says Bernard Perley, an anthropologist at the University of Wisconsin, Milwaukee. “But no-one ever hears about the work they’re doing.”

There are also a few examples of languages being revived even after actually going extinct. By the 1960s, the last fluent Miami language speakers living in the American Midwest passed away. Thanks largely to the efforts of **one interested member of the Miami Nation** tribe, however, **the language is now taught** at Miami University in Ohio. “The Miami Nation asked, what if the experts are wrong? What if the language is only sleeping, and we can awaken it?” Perley says. “They changed the rhetoric from death to life.”

Tech support

To an extent, technology can help these efforts. “Many speakers are using technology to do really interesting things that were not imaginable a generation back,” says Turin. For example, a version of **Windows 8 is available in Cherokee**, and a **Cherokee app** allows speakers to text in the language’s 85 letters. A multitude of sites devoted to single languages or languages of a specific region unite speakers and provide multimedia teaching tools, too, including the **Digital Himalayas project**, the **Diyari blog**, the **Arctic Languages Vitality project** and the **Enduring Voices Project**.

Thanks to the Eastern Band’s efforts, today around 60 of their children can speak Cherokee – a much better statistic than when Belt moved to North Carolina in 1991. Belt, along with countless other speakers of rare and endangered languages, is not ready to let his language fade into history – even if the journey toward revitalisation is an uphill one. As an elder told Belt years ago: “It’s all well and good that y’all want to do this, but remember, they didn’t take it away overnight, and you’re not going to get it back overnight.”

The text taken from: <https://www.bbc.com/future/article/20140606-why-we-must->

Text 2

1. Translate the text. Do the compression and decompression of three paragraphs to your choice. Pay attention to the lexical and grammatical constructions different in the source and target languages.
2. Make a list of the following lexical units: neologisms, internationalisms, phrasal units.
3. Make a list of stylistic devices used in the text, explain ways of their translation.

Лекції ненависти

Іван Франко

Ненависть – злий дорадник, а ще гірший учитель. Вона сліпа і осліплює своїх учеників. Страшна, коли має в руках фізичну силу, вона робиться смішною, коли силкується орудувати зброєю духу, аргументувати, пояснити та мотивувати.

Приклади бачимо день у день у галицько-польській пресі. Національна ненависть супроти русинів так осліпила її репрезентантів і за їх проводом широкі круги польської публіки, що коли б історія кермувалася якоюсь логікою, а справа розвивалася далі в тім самім напрямі, то приходилось би заломити руки над будущею не лише русинів, що мусять терпіти від вибриків фізичної сили противника, але також над будущею поляків, у котрих дикий огонь тої ненависті може вигризти з душі всяке почуття справедливості, людяності, загалом усе те, чим стоїть і живе людська суспільність.

Події остатнього року, такі як сецесія руської молодіжі, як аграрний страйк у Галичині, події зовсім природні, породжені пануючими здавна в Галичині обставинами, викликали в галицько-польській пресі нечуваний одур, правдивий *furore polonico*, настільки дикий і скандалічний, що вже й полякам із інших частин Польщі стає його забагато, і вони, хоч несміло, підносять голос остороги. Об'яви того одуру показуються навіть на таких, здавалось би, розважних людях, як д-р Дибовський, професор Львівського університету, звісний зоолог і антрополог, який тепер у «Kurj[erze] Lw[owski]» випишує про русинів просто скандальні дурниці, рівняючи їх з калмиками та чукчами та пропонуючи консервувати їх хіба на показ, як литовських зубрів. На такі гуманні пропозиції русинам лишається відповісти хіба старою фаталістичною приказкою: «Бог нас не дасть, свиня нас не з'їсть».

Коли на таким зеленім дереві виростають такі ягідки, то що ж говорити про суху **бзину**, що називається «*Dziennik Polski*» і здавна серед польської преси веде перед у русиножерній заїлості, спарованій з бездонною глупотою. В двох н[оме]рах тої шмати (458 і 459) з д. 2 і 3 с[ього] м[ісяця] якийсь «glos z kraju» видушив із себе «*Kilka uwag w sprawie ruskiej*».

Варто поглянути на сей виплід польської премудрості та культурності. По думці автора статті, «рух руський» розпочався страйком молодіжі і перенісся потім на села та прийняв форму аграрного страйку «через розбудження в масах апетиту на чужу власність». Що сей рух міг так розширитися, сьому винні самі поляки. Не тим винні, що погано платили робітника та збиткували його – економічні причини були «*tylko pretekstem do akcji ruskiej*». Винні чимсь зовсім іншим, а власне двома головними гріхами, чи то занедбаннями.

«Треба було, – каже, – вже давно, бо 40 літ тому, коли лише почало виклюватися теперішнє руське питання, проложити в публічній opinii дорогу принципальному поглядові на становище руської людності в тім краю і впливаючому звідси її трактуванню, а то в двох основних напрямках:

Раз, що руська людність – то не народ, лише парість польського народу; по-друге, що язык тої людності не самостійний, але наріччя польського языка.

Що руська людність, яка живе в східній часті краю, не є ніякий народ, доказує те, що вона не має ніякої минувшини – бо якою ж минувшиною може виказатися руська людність. Отже, існування кількох малих князівств, що поборювали себе взаємно, а потім **п'ятивіковий сон**, життя звіряче, без ніяких аспірацій духовних, політичних і національних. Бо й чому ж не потрафив із тої людності витворитися протягом віків самостійний державний організм?

Видно, не було в ній для сього матеріалу, не було почуття і бажання національної самостійності ані, очевидно, потреби; з-під польської держави перейшли під забір австрійсько-російський не лише без боротьби і протесту, але так спокійно й природно, як хтось, що надягає на себе іншу одіж. Отже, така людність не була й не є народом, і не так поступала мала Сербія, хоч також не мала шляхти й міщанства.

Другу точку, що руська людність не має самостійного языка, можуть доказати слов'янські філологи, коли б запитати їх про се. І коли б перед роками наша Академія наук у Кракові була запросила слов'янських філологів із цілої Слов'янщини, вони були б узнали, що язык, яким говорить **мільйонова** (тобто, кількомільйонова? чи, може, лиш 1-мільйонова?) руська людність, – се не самостійний язык, лише наріччя.

Може б, одні признали той язык парістю языка польського, другі – языка російського, не пересуджую, але ніхто з них, – тверджу рішуче, – не був би заявив, що се язык самостійний, тобто такий, що не потребує запозичатися у іншого, щоб міг відповідно до вимогів культурного языка самостійно, сам із себе розвиватися. Усе велика наша вина, що ми давно не віддали сеї справи під суд слов'янських філологів, бо се було би відразу ясно поставило справу языкову, а тим самим і національну.

На основі наукового оречення, що се не язык, а наріччя, не народ, а парість, оречення, що віссалось би в інтелігентні сфери як руські, так і польські, не було би сьогодні руського питання, **не було би тих непотрібних зусиль до творення нібито огнищ освіти руської, огнищ зайвих, зусиль до здобуття недосяглої державної будущини**, а властиво, як добре відомо нам, що живемо тут, огнищ племінної

ненависті и неспокою в краю».

Бідний обскурант! Кілько ж то він мусив намучитися, щоб видушити з себе ті дві рації, якими рад би прикрити соромну наготу своєї ненависті! Адже ж і без кінцевих, підчеркнених нами слів видно добре, що його колють в очі зусилля русинів коло просвіти народу, коло витворення науки на своїй питомій мові, коло виборення для свого народу тих економічних та політичних обставин, що дають можливість усякому народові жити вповні своїм національним життям. Се його коле, се його злить, а чуючи, що у нього руки закороткі, щоб силою здушити ті зусилля, він висилює свій недотепний мозок на чисто шляхетські концепти.

«Русини – не народ, бо вони не мають минушості, не мають предків, парентелі!» – гукає обскурант-шляхцюра. Не будемо з ним спорити про нашу минувшину, бо з сліпим не спорять про барви. А відповімо йому способом, приступнішим для його тупої макітри, – анекдотом.

Про папу Сикста говорили, що коли він, син убогого свинопаса, був вибраний єпископом, то в часі врочистого обіду один із єпископських дворян під чаркою почав кпити собі з нового єпископа, бувшого свинаря. Сикст зачув се і, обертаючись до того дворянина, промовив:

– Не то сором – із свинопаса вийти на єпископа, а ось коли вас із шляхетного дворянина за вашу глупоту та повернуть у свинопаси, то се буде справді сором.

Зрештою, нашому шляхцюрі вирвалося в його історичнім балаканні одно цінне признание. Він назвав наше життя під Польщею «п'ятивіковим сном і звірячим життям». Історично беручи, се така сама дурниця, як і всі прочі твердження сеї статті. Та вона відкриває **інтенцію** автора – повернути русинів назад у той блаженний стан.

До якої міри неправильно функціонує мізковий апарат нашого шляхтича, видно з його здивування, що русини з-під володіння Польщі без протесту перейшли під Австрію та Росію. Цікаво, чим мали вони дорожити в Польщі? Коли Польща в часі п'ятивікового володіння не дала їм нічого, крім сну та звірячого вегетовання, то з якої речі було їм боронити її? Дивно, як автор не зрозумів сього відразу. А порівняння з Сербією так тут на місці, як п'ястук на носі. Сербія стратила **свою національну** державу і не переставала боротися за її відзискання; русини в 1772 р. не стратили нічого, а, навпаки, зискали бодай у Австрії дуже багато, позбувшись шляхетської самоволі та 500-літнього сну.

А щодо філологічної гармати, якою польський шляхтич палить на русинів, то скажемо ось що. Нам не дивно, що поляки, живучи в Галичині з русинами, не знають руської мови, руської літератури, руської культурної праці. Нехай собі й не знають, незнання принесе їм відповідну ренту. Але свою власну, галицько-польську літературу, вони повинні би знати хоч трохи. Ну, розуміється, й до сього ми їх силувати не думаємо. Може, вона й справді така, що її не варто й знати. Ми, некультурні русини, мусимо знати й студіювати її, а панам вільно, як то кажуть, і... муху з'їсти.

Так ось, ми пригадаємо вельможному пану, що пускається на філологічне поле, як та баба з решетом на черпання сонячного світла, що ще 20 літ перед заснуванням Краківської Академії наук, в 1848 році, скоро тільки показалися перші проблески руського національного руху, польські публіцисти у львівським «Dzienniku Narodowym», і то не тумани з теперішнього «Dziennika Polskiego», а такі мужі, як Август Бельовський, Йосиф Супінський, виписували, що на світі нема ніяких русинів, що руська мова – наріччя польської, а Бельовський перекладав наше «Слово о полку Ігореві» *«z narzecza Polan Dnieprowych na narzecze Polan Wiślanych»*.

В тім самім 1848 р. видав Каспер Ценглевич по-польськи й по-німецьки свою брошуру «Krew Czerwonoruska». Дай-но пан шляхтич прочитає її, то побачить, що все те, що він міг видушити зі свого здегенерованого мізку, там стоїть написано вдсятеро сильніше, ясніше, категоричніше. А проте ані ті писання (а було їх у самім 1848 році тьма), ані голосна сеймова «Ти nie ma Rusi» Лешка Борковського, ані денунціації на русинів і руський рух Голуховського, систематично пересилані до Відня від самого 1850 р. (див. Br. Łoziński, Agenor hr. Gołuchowski), ані всі пізніші «автономічні» заходи над здушенням руського руху, – ніщо не могло здушити ані ослабити його, бо се – зрозумійте раз, панове! – рух елементарний, масовий, рух живої національної одиниці до здобуття условин культурного і вповні самостійного життя.

А щодо оречення слов'янських філологів, то ми можемо хіба плечима здвигнути над автором і редакцією, що друкують такі дурниці, не знаючи, очевидно, що говорить слов'янська філологія про українсько-руську мову, починаючи від чеха Добровського і переходячи далі до славних імен Копітара, Шляйхера, Міклошича, Лавровського, Малиновського, Потебні, Ягича й інших; нехай той панок, що пише такі проекти, загляне вперед до азбуки слов'янської філології.

А на дорогу дамо йому ще лиш одну увагу: слов'янська філологія – то не галицький староста, ані не маршалок повітовий; вона видає свої оречення на основі холодно простудійованих фактів, а не по *«widzimi się»* якого-будь шовінізму. На оружжя для національної ненависті та сполошеного обскурантизму вона не надається зовсім.

Переклад економічних текстів

Text 1

1. Translate the text. Do the compression and decompression of three paragraphs to your choice. Pay attention to the lexical and grammatical constructions different in the source and target languages.
2. Make a list of the following lexical units: neologisms, internationalisms, phrasal units.
3. Make a list of stylistic devices used in the text, explain ways of their translation.

Warren Buffett Should Take A Flyer On Boeing

Chuck Jones Senior Contributor

I cover technology companies, worldwide economies and the stock market

Berkshire Hathaway's [annual report](#) was released this morning and it shows that the company has about \$125 billion in cash. Warren Buffett has been looking for an “elephant” that could move Berkshire’s financial needle and Boeing could be just the company to do it.

While there are definitely risks associated with buying a large portion or all of the company, the ability to buy one with very few competitors, that can generate a lot of cash and at a reasonable price, could very well get Buffett to pull the trigger.

Since Boeing has a market cap of about \$185 billion and Buffett will need to pay more than the current price, say between \$210 and \$230 billion, this would be 6.5 to 7 times larger than Berkshire’s largest acquisition, Precision Castparts. It would also be three times larger than Berkshire’s largest equity holding of \$74 billion in Apple.

Even if Berkshire was to spend all of its cash (which is not a prudent decision) and take on a substantial amount of debt, this could be too large, even for Buffett. However, it is possible that he could buy a significant portion of the company.

In the [Berkshire Hathaway annual letter](#) that was released this morning Buffett wrote, “we constantly seek to buy new businesses that meet three criteria. First, they must earn good returns on the net tangible capital required in their operation. Second, they must be run by able and honest managers. Finally, they must be available at a sensible price.”

PROMOTED

He added, “When we spot such businesses, our preference would be to buy 100% of them. But the opportunities to make major acquisitions possessing our required attributes are rare. Far more often, a fickle stock market serves up opportunities for us to buy large, but non-controlling, positions in publicly-traded companies that meet our standards.”

3 reasons Buffett should buy Boeing

1) One huge moat

Buffett loves moats and Boeing has a huge moat. There is essentially a duopoly in the large commercial aircraft business, Boeing and Airbus. While Boeing is taking a huge reputational hit, it is very difficult for major airlines to switch suppliers. This is due to:

- Pilot training on the airlines current aircraft fleet
- Maintenance training on the current aircraft fleet
- Lead-times from Boeing and Airbus are multiple years

So besides getting past the lead-time issue, an airline loses the economy of scale of focusing on a single supplier or a few aircraft from both of them.

With the company having over 5,400 commercial airplanes in its backlog worth \$463 billion or approximately 8 years of commercial airplane revenue, there is essentially a guaranteed revenue and income stream at the company.

2) The stock is on sale

To get a read on Boeing's finances it is best to ignore 2019 due to the 737 MAX fiascos and the impact it has had on the company. Its market cap at \$185 billion is not expensive when viewed on a free cash flow basis. For 2018:

- Operating cash flow: \$15.3 billion
- Capital expenditures: \$1.7 billion
- Free cash flow: \$13.6 billion

With a current market cap of \$185 billion the stock is trading at a 13.6x multiple of free cash flow. If you were to include the net debt of \$16.2 billion it is trading at 14.8 times free cash flow.

If Buffett were to pay \$220 billion for the company the free cash flow valuations become 16.2x and 17.4x, respectively.

While these aren't screaming buys, given Boeing's ability to generate cash and long-term outlook this may clear Buffett's valuation hurdles.

3) "Only" 57% of revenue is from commercial airplanes

Boeing has three major segments to its business. Based on 2018 revenue they are:

- Commercial airlines: 57%
- Defense, Space & Security: 26%
- Services: 17%

While there are challenges beyond the MAX, there is at least some revenue diversification at the company.

4 reasons Buffett should NOT buy Boeing

1) Unknown how long it will take to resolve the 737 Max issues

After two crashes in October 2018 and March 2019 with a significant loss of life, the 737 Max has been grounded. Boeing continued to manufacture new ones until January this year but stopped as it has over 400 planes sitting on the ground.

Multiple new problems have arisen since the grounding including new software having issues to debris being left in fuel tanks during production. There are also multiple reports of various other production problems. Getting a handle on all of these and more important, correcting them, could take longer than anticipated. As has been the case since the MAX was grounded.

2) Reputational risk with airlines and passengers

Assuming it does, a big unknown is how will passengers react when the 737 MAX starts to fly again. Normally the vast majority of flyers don't think about what type of plane they are going to be on. They look at where they want to go, when and how much it costs.

At least for a while after they start flying there may be some passengers that avoid the 737 MAX. However, due to the slow reintroduction of the MAX as long as it doesn't have any major problems this may not be a large issue.

3) May need \$100 billion or more in debt

While Berkshire has about \$125 billion in cash, Buffett has said that he would want to keep around \$20 billion "to guard against external calamities." This would mean that Berkshire would have to take on around \$100 billion or more in debt to buy the company. The offset to this is with interest rates so low and Boeing able to generate a lot of cash, it would only take a few years to get it to a more manageable level.

4) Could Buffett open himself to personal liability if more MAX's crash?

While the MAX could be one of the safest planes to fly on after going through so much testing and review before it flies again, there will never be a 100% guarantee that a MAX will not crash again. And while Berkshire Hathaway would be the owner of the shares or company, lawyers go after deep pockets and Buffett has one of the biggest bank accounts around.

The biggest of many unknowns about buying Boeing

As Buffett wrote in the annual letter a company, "must be run by able and honest managers." Boeing is going through a lot of turmoil and has recently replaced its CEO with [David Calhoun](#). Calhoun worked at GE for 26 years, rising to be Vice Chairman and ran the transportation and aircraft engines businesses.

He became a Boeing Director in 2009 so knows the company but was also there while the MAX was being developed. It would be unreasonable as a Board member to know the underlying issues for a new plane being developed, but he isn't a total outsider coming in to try and right the ship.

From an investment perspective, if anyone can find out who Calhoun is as a manager and a person, Buffett has that ability and connections.

Boeing's shares have gone through consolidation periods before

Over the past decade Boeing shares have gone through multi-year consolidation periods. The first two each lasted about three years and the current one is at two years. The stock has significantly underperformed the overall stock market recently, which is almost entirely due to the 737 MAX issue. Assuming Boeing can start to deliver 737s again, the stock should rally meaningfully.

The text taken from: <https://www.forbes.com/sites/chuckjones/2020/02/22/warren-buffett-should-take-a-flyer-on-boeing/#65374fcd743e>

Text 2

1. Translate the text. Do the compression and decompression of three paragraphs to your choice. Pay attention to the lexical and grammatical constructions different in the source and target languages.
2. Make a list of the following lexical units: neologisms, internationalisms, phrasal units.
3. Make a list of stylistic devices used in the text, explain ways of their translation.

Клятві податки: яким повинно бути оптимальне оподаткування

ВІВТОРОК, 18 ЛЮТОГО 2020, 06:40 - ІРИНА ШОНТКІВСЬКА, VOXUKRAINE

Неминучі тільки дві речі: смерть і вони. Навіщо ми сплачуємо податки, що треба знати про податкові системи світу та як створити ефективну систему оподаткування?

Як казав колись один із засновників США Бенджамін Франклін, неминучі тільки дві речі: смерть і податки. Податки в тому чи іншому вигляді існують із стародавніх часів, тому часто сприймаються як майже невід'ємний аспект людської цивілізації.

Не дивно, що питання про їх призначення, способи стягнення, розмір та вплив спричиняють гарячі дискусії. Зараз, коли розвиток технологій приводить до постійних змін у суспільстві, це особливо актуально.

Якщо у давні часи податки найчастіше витрачалися на ведення воєн, то зараз держава збирає податки не лише для виконання безпекової функції, а й на надання широкого переліку суспільних благ та послуг включно з правоохоронними органами, громадською інфраструктурою, освітою та охороною здоров'я.

Хоча поняття оподаткування з'явилося давно, податки в сучасному розумінні виникли близько 200 років тому — уперше податок на доходи запровадила Велика Британія 1799 року. США запровадили податок на доходи фізичних осіб 1861 року.

На початку 20 століття у найбільших економіках податкові надходження становили менше 10% ВВП, нині цей показник у деяких розвинених країнах

перевищує 40%.

Великі відмінності в обсягах оподаткування та "розмірах держави" у світі можна пояснити різними уподобаннями та потребами суспільства в наданні йому державою благ та послуг з урахуванням чинних обмежень.

У багатьох європейських країнах громадяни сплачують відносно високі податки, натомість отримуючи багато суспільних благ і послуг, недоступних у країнах з низькими податками.

З іншого боку, є уряди, неспроможні збирати достатню кількість податків для фінансування суспільних благ, необхідних суспільству.

Податкові надходження відносно ВВП на душу населення, 2017 рік

Відмінності між державами у податках та надходженнях від них залежать від цілей уряду та його здатності ефективно збирати податки.

Згідно з дослідженням МВФ, країни з нижчим рівнем корупції отримували в середньому на 4% ВВП більше податкових надходжень, ніж країни з вищим рівнем корупції.

Яким повинне бути оптимальне оподаткування

Існує багато теоретичних досліджень про те, як отримувати від податків оптимальні результати. Теорія оптимального оподаткування розв'язує задачу максимізації суспільного добробуту з урахуванням низки обмежень.

Однак теорія не завжди допомагає в розробці конкретної системи оподаткування, яку можна було б реалізувати на практиці. Наприклад, найменше викривлює ринки та є "найзручнішим" з точки зору адміністрування фіксований податок.

Це визначена сума податку, яку сплачують усі. Проте фіксований податок не розрізняє багатих та бідних і тому вважається несправедливим. У реальному житті різні люди мають різну платоспроможність.

Крім того, у межах суспільства існують різні погляди на те, які блага та послуги держава повинна надавати громадянам та скільки податків вона мусить збирати. Тому максимізація доходів — не єдина характеристика гарної податкової системи. Податки впливають на поведінку економічних агентів та зменшують добробут тих, на кого лягає найбільше податкове навантаження. Отже, оптимальна система мусить мінімізувати негативні наслідки для добробуту та продуктивності платників, максимізувати позитивні ефекти перерозподілу та виправляти вади ринку.

Наприклад, оподаткування вживання алкоголю та тютюну покликане обмежити споживання цих продуктів, оскільки вони негативно впливають на здоров'я та продуктивність людини — як і податки на забруднення та пальне. Іншими словами, система оподаткування повинна відповідати певним принципам.

Принципи ефективного оподаткування

Принципи ефективного оподаткування давно сформульовані батьком сучасної економіки Адам Смітом у його праці "Багатство народів" (1776 рік). На цих

принципах, хоча й дещо модернізованих, базуються всі системи оподаткування у світі. Основні принципи ефективного оподаткування у сучасному світі такі.

Справедливість. Платники податків у схожому фінансовому становищі повинні сплачувати аналогічні суми податків. Цей принцип вимагає справедливого розподілу податкового тягаря між платниками податків.

Він означає, що платники з однаковим доходом повинні сплачувати однакову суму податків (горизонтальна рівність), а платники з вищою платоспроможністю повинні платити більше, ніж особи з меншою платоспроможністю (вертикальна рівність).

До останнього аспекту існує кілька підходів: прогресивний (багаті віддають державі вищу частку доходів, ніж бідні), регресивний (вищі ставки для платників з нижчими доходами), пропорційна шкала (всі платники сплачують однакову частку доходу).

Простота і зручність дотримання. Платники податків повинні розуміти, з чого саме стягується податок і як виконувати свої податкові зобов'язання.

Прозорість та впевненість. Платники податків повинні розуміти, коли і де їм сплачувати податки, а також відслідковувати зв'язок між податковим навантаженням і кількістю суспільних благ та послуг, які отримують.

Простота адміністрування. Вартість збирання податків потрібно мінімізувати. Важливо тримати баланс між витратами на збирання податків та надходженнями.

Нейтральність. Податкова система повинна мінімізувати економічну неефективність та втрати добробуту і бути нейтральною до поведінки економічних агентів, крім випадків, коли податки запроваджуються для зміни поведінки.

Ці принципи вимагають низьких ставок, широкої податкової бази та обмеженого переліку пільг, хоча впровадження принципу справедливості в різних суспільствах виглядає по-різному. Важко реалізувати всі принципи в межах однієї системи. Досі існують податки, якими обкладаються лише певні категорії людей або товарів.

У деяких країнах сплата податків пов'язана із заповненням численних податкових форм та звітів, що порушує принцип простоти та зручності.

Існує багато випадків, коли у податкових органів не вистачає ресурсів та інформованості для забезпечення дотримання податкового законодавства, що призводить до непропорційного податкового навантаження на чесних платників.

Різні уряди поєднують різні схеми оподаткування, звільняють певні категорії осіб чи бізнеси від сплати податків або використовують відшкодування податків, щоб досягти цілей податкової політики, які часто виходять за межі збору доходів.

Доходи в межах прожиткового мінімуму можуть бути звільнені від ПДФО, деякі товари, які вважаються предметами першої необхідності, можуть бути звільнені від податку на продаж або ПДВ, предмети розкоші чи подарунки можуть оподатковуватися за вищими ставками, ніж доходи від праці.

Чим більша нерівність у суспільстві, тим раціональніше використовувати прогресивне оподаткування. У країнах з більш рівним розподілом доходів можна віддати перевагу більш справедливій для платників плоскій податковій шкалі.

Хто підлягає оподаткуванню

Уряди застосовують різні види податків у різних пропорціях залежно від того, для чого використовуються зібрані податкові надходження, та того, як на податки реагує населення. Усі відомі податки можна розділити на шість основних категорій.

Податки на прибуток, дохід та приріст капіталу

Податки на зарплату та робочу силу

Податки на власність

Податки на товари та послуги

Податки на міжнародну торгівлю і транзакції

Інші податки

Ця класифікація не враховує внески на соціальне страхування: кожен вкладник має право отримувати соціальну допомогу у разі страхового випадку. Однак ці внески часто називають податком на працю та додають до загальних розрахунків податкового тягаря, навіть якщо держава не отримує від них дохід.

Класифікація податків за базою оподаткування

База оподаткування	Податки
Дохід Прибуток, приріст капіталу	<ul style="list-style-type: none"> • податок на доходи (зарплата, чайові, премії) • податки на процентний дохід, дивіденди, ренту та роялті • податки на приріст капіталу, розподілені доходи від інвестицій • податки на прибуток корпорацій, акціонерних товариств
Фонд оплати праці та робоча сила	<ul style="list-style-type: none"> • податки з роботодавців чи самозайнятих як частка фонду оплати праці або фіксована сума з особи, які не є внесками на соціальне страхування
Власність	<ul style="list-style-type: none"> • податки на використання, володіння чи передавання активів • податки на нерухомість (земля, житло) • податки на спадщину та подарунки
Товари та послуги	<ul style="list-style-type: none"> • податок на додану вартість, продажі, податок з обороту • акцизи • податки, які дозволяють використовувати певні товари чи займатися певною діяльністю (податки на забруднення, на транспортні засоби)
Міжнародні торгівля і транзакції	<ul style="list-style-type: none"> • мито, податки на імпорт • податки на експорт • податки на торгівлю валютою
Інші	<ul style="list-style-type: none"> • подушний податок • збори, які не можна віднести до певних видів товарів чи послуг (гербовий збір)

Податки, що стягуються з доходів чи майна платників податків, — це так звані

прямі податки. Податки на товари чи послуги, які сплачуються споживачами при кожній покупці, — це непрямі податки (ПДВ, податок з продажу, акциз).

Уряди використовують комбінації різних видів податків для фінансування своїх видатків і для зміни поведінки економічних агентів. Є різні способи адміністрування податків. Деякі країни застосовують принцип проживання, інші — громадянства.

Принцип постійного проживання означає, що жителі країни повинні сплачувати там податки незалежно від громадянства. Оподаткування на основі громадянства означає наявність податкових зобов'язань незалежно від місця проживання.

Податки на товари та послуги стягуються в кінцевому пункті призначення. Отже, країни-імпортери, як правило, стягують більше податків на споживання, ніж країни, переважно орієнтовані на експорт.

Переваги та вади різних податків

Податки впливають на баланс робочого часу та відпочинку, обсяги виробництва. Економічні та поведінкові ефекти різних податків відрізняються, тому уряди повинні обирати комбінацію прямих і непрямих податків, зважаючи на структуру економіки, суспільні вподобання, вплив на економічне зростання та інфляцію.

Переваги та вади різних видів оподаткування

	Переваги	Вади
Прямі податки	<ul style="list-style-type: none"> • перерозподіл доходу на користь бідних платників у разі прогресивної податкової системи • допомагають контролювати інфляцію • підвищують обізнаність платників з функціями держави • стабільне джерело доходів держави 	<ul style="list-style-type: none"> • зменшують купівельну спроможність та сукупне споживання • знижують стимули до праці • стримують інвестиції та заощадження • створюють стимули до ухилення від сплати, якщо податкові ставки високі • високі адміністративні витрати
Непрямі податки	<ul style="list-style-type: none"> • мають широку базу: їх платять усі • менш болісні — "захиті" в ціну товару • не зменшують стимули до праці • зручно збирати з виробників • дозволяють зменшити шкідливе споживання 	<ul style="list-style-type: none"> • є регресивними: бідні платять більше • підвищують ціни на оподатковувані товари та послуги, що може сприяти інфляції • зменшують стимули до виробництва та споживання • платники можуть не усвідомлювати обсягсплачених податків, що знижує їхню громадянську свідомість • високі податкові ставки можуть стимулювати тіньове виробництво • нестабільне джерело доходу, якщо не оподатковуються товари першої необхідності

Уряд повинен визначити не лише кількість та види податків, але і податкові ставки. Тут рамку для обговорення забезпечує крива Лаффера.

Якщо ставки податку занадто високі, це знижує стимули до праці та виробництва. Компанії можуть припинити діяльність, оскільки більший податковий тягар

змушує їх підвищувати ціни на свій товар, а це призводить до зниження попиту та доходів.

Якщо високим є податкове навантаження на фізосіб, вони можуть вирішити взагалі не працювати або працювати менше. У будь-якому випадку їх продуктивність падає: нема сенсу працювати, якщо велику частину заробітку забирає держава.

На макрорівні високі податки негативно впливають на економічне зростання та добробут громадян. Питання про те, якими повинні бути ставки податків для стимулювання виробництва та зайнятості, актуальне для багатьох країн.

Із зростанням мобільності робочої сили та капіталу — основних засобів виробництва — державам доводиться конкурувати за допомогою податкових ставок, щоб знизити рівень ухиляння від сплати податків.

Є ризик, що суб'єкти оподаткування просто мігрують до країни з нижчими податками. Це менше стосується робочої сили (хоча міграція людей за останнє десятиліття теж зросла) і не стосується земель та нерухомого майна. Проте потоки капіталу стають все більш мобільними, що ускладнює їх оподаткування.

Які податки сплачують економічні агенти

Більшість держав збирають податки на дохід та споживання. У розвинених економіках з більш розвиненими інститутами та вищою часткою сумлінних платників уряду більше покладаються на пряме оподаткування доходів, а менш розвинені економіки отримують більше доходу від податків на споживання.

Податки на доходи — найпоширеніші у світі. Податки на дохід фізосіб набувають все більшого поширення внаслідок індустріалізації та відповідно до того, як зростає спроможність влади їх збирати. У країнах ОЕСР доходи від ПДФО становлять близько третини загальних податкових надходжень (в Україні — 12%). Як правило, розвинені економіки встановлюють прогресивну шкалу оподаткування доходів фізосіб для перерозподілу багатства: для заможніших сімей ставки ПДФО вищі. Ставки податку на доходи фізосіб у світі варіюються від 0% до 60%.

У кількох країнах нема ПДФО. Вони або багаті на природні ресурси (Саудівська Аравія, Катар, Кувейт), або є острівними державами з малою кількістю населення, яким важко адмініструвати цей податок (Багамські острови, Барбуда, Ангілья та Антигуа). Ці країни отримують дохід від високого оподаткування імпорту і туризму.

Використання прогресивних систем оподаткування доходів фізосіб допомагає зменшити нерівність доходів населення, хоча їх адміністрування коштує чимало.

Дослідження 35 країн, які застосовують прогресивне оподаткування, показало, що така система дозволила знизити нерівність доходів в середньому на третину. У Данії та Ірландії нерівність знизилася на 40%, у Південній Кореї — на 8%.

З появою міжнародних корпорацій, які переміщують свої прибутки по світу, багатьом урядам довелося знижувати ставки податку на прибуток підприємств,

щоб отримувати принаймні якісь надходження від цього податку.

Протягом останніх 30 років ставки податку на прибуток знижувалися в усіх країнах — з близько 40% до менш ніж 25%. Середньоєвропейська ставка податку на прибуток підприємств становить 18,7%, середньосвітова — 22,8%.

Податки на споживання, найважливіші з яких ПДВ та акцизні збори, також є важливим джерелом доходів держави. У країнах ОЕСР податки на споживання становлять близько 30% від загальних податкових надходжень і в середньому близько 7% ВВП (в Україні — 51% податкових надходжень та 14% ВВП у 2018 році). ПДВ є одним з найпоширеніших і застосовується у близько 140 країнах.

Серед європейських країн середня ставка ПДВ становить 20%, тоді як у решті світу вона на п'ять пунктів нижча. В азіатських економіках ставки ПДВ в середньому трохи вищі за 10%. Країни, орієнтовані на імпорт, зазвичай отримують вищу частку податкових надходжень від податків на споживання.

У багатьох країнах уряди використовують знижені ставки ПДВ на товари першої необхідності для зменшення податкового навантаження на домогосподарства з низьким рівнем доходу або на суспільно корисні товари (книги, газети, театр).

Висновки

Податкові системи повинні відповідати принципам справедливості, нейтральності, простоти адміністрування, простоти дотримання, прозорості та надійності. Податки можуть стягуватися з доходів, праці, майна, споживання, міжнародної торгівлі.

Оскільки податки змінюють поведінку економічних агентів і часто викривлюють ринки, вони мають свої плюси та мінуси. Тому типова податкова система — це комбінація різних податків. Звичайно, жодна система не відповідає повністю всім принципам, але вони — корисна рамка для порівняння різних податкових систем.

The text taken from:

<https://www.epravda.com.ua/publications/2020/02/18/657162/>

Переклад промов та інтерв'ю

Text 1

1. Translate the text. Do the compression and decompression of three paragraphs to your choice. Pay attention to the lexical and grammatical constructions different in the source and target languages.
2. Make a list of the following lexical units: neologisms, internationalisms, phrasal units.
3. Make a list of stylistic devices used in the text, explain ways of their translation.

Interview With Ray Bradbury

By **Stephen Banker**;

September 23, 1979

NBC's DECISION TO PUT off until early next year The Martian Chronicles mini-series is what Ray Bradbury fans might call a glitch -- that is, a failure to function properly, a minor mishap, or, to be specific, a short-lived irregularity in the movement of a neutron star.

Like stars, Bradbury's statistics are astronomical. More than 18,000,000 times, Bantam's presses have stamped the legend, "The World's Greatest Living Science-Fiction Writer" (source not given) on the company's 14 Bradbury paperbacks. The Martian Chronicles alone accounts for three million copies, not counting a new illustrated version just out. Some 500 published works of many sorts bear his byline. His stories are in at least 150 anthologies.

Among science fiction's titanic ABC -- Isaac Asimov, Bradbury and Arthur C. Clarke -- Bradbury is the only one not trained as a scientist. "Facts," he confesses, "put me to sleep at noon," and he does not hesitate, if it suits his story line, to bestow a breathable atmosphere on Mars. But Bradbury's bravura, his inventiveness and moral sensitivity, his double-edged sense of horror and humor, have blasted him beyond the science-fiction shelf. In November, Taplinger is to issue a collection of essays on his work. The collection, titled Ray Bradbury, is to include "The Frontier Myth in Ray Bradbury" and "Ray Bradbury and the Gothic Tradition."

Bradbury doesn't limit himself to books any more than he ties his characters to Mother Earth. His multi-media creation, The Star traveler, is due at Madison Square Garden this fall; he writes screenplays, (Moby Dick), television scripts (The Twilight Zone, Alfred Hitchcock Presents); he helped plan the U.S. Pavilion at the 1963 New York World's Fair; he is currently shaping a city of the future for the Disney people, and along the way he has published stories, poems or article in just about every major American magazine, providing a link among such incongruous periodicals as The New Yorker Cosmopolitan and Nation's Business.

A ruffled, ebullient earthling with a resonant tenor voice, Ray Bradbury seems remarkably unfettered by almost six decades of confinement to this minor planet. Or conversation took place in Los Angeles where he lives, since his vivid imagination does

not permit him to enter a flying machine. But his flights of fancy have taken him on quite a trip around the universe -- perched on a constellation of art forms.

Q: What are you working on now?

A: I'm doing an opera, a grand opera, which I hope will open in Paris in about a year. It's based on the Melvillian mythology of the White Whale -- but in outer space. It is a story laid in the future characters to Mother Earth. His multi-media creation, The Star space captain goes out to attack the comet because it put out his eyes when he was a young man. So you have, as you can see, an opera dedicated to Herman Melville, the libretto written in free verse by me, and which I think will be a successor of Puccini if we are very, very fortunate.

Q: Of all that you have written, is there one work that you have most affection for?

A: My novel, *Something Wicked This Way Comes*, published 17 years ago. It's about a small town and carnivals and a wonderful man named Mr. Electrico, a real man whom I met when I was 12. Two years after the book had been published, I was rereading it late one night when I suddenly burst into tears. I hadn't realized when I wrote it that I was writing about my dad. I'd put my father in the heart of the book as the hero. My father has been dead for 21 years now and I'm so proud that his son inadvertently wrote him into this book -- so my dad has a chance to live all over again. . . .I finished the screenplay recently, and Stephen Spielberg is going to direct it as a film next year.

Q: How can one individual write in so many forms?

A: The reason I shift gears constantly, why I'm doing an opera, why I've done essays, why I've written poetry for years that nobody wanted, why I do short stories and novels and screenplays. . . is so I will have new ways of failing. This means becoming a student again. I believe in creative failing -- to continue to write poems that fail and fail and fail until a day comes when you've got a thousand poems behind you and you're relaxed and you finally write a good poem.

Q: You have said that libraries played a large part in your education. How so?

A: Even as a child, I found libraries enchanting. They were watering places, jungle country. I loved libraries at night, the old-fashioned ones where you were surrounded by shadows. And there were pools of green illumination -- from those wonderful green-shaded lamps that were on every table -- where you could go to drink. You get the books off the shelf and smell the pages: elephant India and the incenses of Madras, the paprikas and cinnamons of ancient Egypt. You take the books, you lie there in the pools of light and you drink life. That is how intensely I have loved libraries.

When I graduated from high school, there was no chance of my going to college, so I put myself into the downtown Los Angeles library and graduated from there when I was 28.

Q: You made out your own course of study?

A: I read everything that I could in every section. I gave myself an education in art history, philosophy, theology, the short story, the mystery story, essays, poetry, you name it. In some places, not very deep. In other places, complete. I just ran amok. When I found an author who enchanted me -- like Somerset Maugham, one of the happiest accidents of my life -- I read everything. I ramble libraries, I don't plan anything. I just climb the stacks like a chimpanzee.

Q: Most people think of libraries as rather quiet places where everybody is saying "Shhhh. . ."

A: I don't make a lot of noise by I'm raping the books right and left.

Q: What do you think of the notion that a science-fiction story, no matter when it takes place, is really about the period in which it was written?

A: We write science fiction because it puts us at one remove from the reality we exist in. If I sat down today and did a story on what automobiles have done to us -- they've killed 2 million so far and they would [kill] another 2 million every year -- that would be a bore because we already know it. If I were going to write about that problem, I'd put it ahead 40 or 60 years and do a story like "The Pedestrian," in which a man is arrested and taken to an insane asylum because he goes for a walk at night.

It's very much like the old legend of Perseus and Medusa. Medusa was very real, Medusa is now . Perseus had a bronze shield, which is the future . He wants to kill Medusa, but if you look at her she will freeze you. That is what now does, it freezes us so we can't move. So what do you do? You look in the bronze shield, which is a mirror. You see where Medusa is, and you reach behind you with your sword and you cut off Medusa's head. That's what science fiction is. It's Perseus and Medusa and the shield.

Q: Can you explain why two great classics of contemporary science fiction, Brave New World and 1984 , do not have space travel in them?

A: That shows you how snobbish the intellectuals were. Orwell and Huxley missed the boat because they were surrounded in London, New York, wherever they were, by people who said space travel could never happen so you don't write about it. If you do, it gives you hope. And in their books they don't want hope.

Q: What chance is there that 30 years from now people will be saying that Bradbury also missed the boat, that he didn't foresee this or that enormous influence?

A: Not much chance because I've covered all my bets. Right now I'm helping create a city of the future with buildings as environments that teach the history of art. And I've tried to look at a variety of alternatives: colonies in space, colonizing Mars, going out to Alpha Centauri, solar sails to encounter Halley's comet. There may be some things that haven't been invented yet -- but rockets were invented in the time of Huxley and Orwell. I was excited when I was 8 about rocket ships. Where in the hell were they?

Q: So if there is still someone in this galaxy who looks down his nose at science fiction,

what would you say to him?

A: The snobs don't realize that we are talking about the exciting changes wrought by the birth of ideas. Ideas and philosophies change just as machines do. Religions changed because of the birth control pill. Politics changes because of the hydrogen bomb. All because of science fictional inventions. So people should realize that we are talking about very serious things -- but sometimes we pretend not to be serious in order to educate you.

The text taken from:

<https://www.washingtonpost.com/archive/entertainment/books/1979/09/23/interview-with-ray-bradbury/f2a4ba44-eadf-4f84-88b5-d983e2bde2ec/>

Text 2

1. Translate the text. Do the compression and decompression of three paragraphs to your choice. Pay attention to the lexical and grammatical constructions different in the source and target languages.
2. Make a list of the following lexical units: neologisms, internationalisms, phrasal units.
3. Make a list of stylistic devices used in the text, explain ways of their translation.

Інтерв'ю з Михайлом Загребельним, письменником, автором книги «Ратко Младич. Житіє»

Пане Михайло, Ви щойно повернулися зі Львова, де взяли участь у роботі Міжнародного книжкового ярмарку як автор кількох книжок з серії "Видатні українці". Як пройшла Ваша презентація? Які загалом враження від Форуму?

- На мене Львів справив враження, яке важко з чимось порівняти, хоча й маю певний досвід подорожей і Україною, і за її межами – Польщею, Словаччиною, Чехією, Німеччиною... Головне, я побачив, як розвивається Львів, його культура, як багато в місті книжкових магазинів, а найважливіше, що на книжковій виставці, форумі, ярмарку – величезна кількість відвідувачів. Люди ставлять небайдужі питання, згадують такі книги, про які навіть видавці вже забули, а вони пам'ятають і хочуть її знайти. Звісно, стало прикро, що на подібних заходах у Києві навіть близько немає не лише кількісно такого інтересу, але й масового ентузіазму відвідувачів. На жаль, я змушений констатувати, що Київ – це місто, яке втратило свій шанс на початку 90-х років. Коли Україна здобула незалежність, ми всі мали унікальну можливість побудувати державу з мінімумом бюрократії і піти справді, як це не тривіально звучить, європейським шляхом, хоч і, звісно, без столоначальників та паперової рутини неможливо. Натомість, ми повторили

історію радянського союзу в гірших її проявах, тобто створили власний «міні Кремль», по суті, зробили копію тієї вертикалі, що існувала в радянському вигляді, тільки замість Москви – Київ, замість столиць союзних республік – обласні центри. А наслідки відбилися і на культурі, і в літературі. Те, що я побачив у Львові, – любов до книги, в Києві – байдужість. Це величезний бюрократичний монстр. А хто такий бюрократ? Міщанин. Людина, яку цікавить в останню чергу духовна сторона життя.

У Вашому творчому доробку вже чотири біографії видатних українців. Чи є, на Ваш погляд, щось спільне для них усіх?

- На жаль, є спільна риса, яка об'єднує героїв моїх біографій і відкрив її, чесно кажучи, коли вже чотири з них були надруковані у видавництві «Фоліо», де незабаром побачить світ і життєпис Едуарда Багрицького – п'ятого мого героя. Сучасний український літературний істеблішмент – це письменники, які називають себе живими класиками, це критики, котрі без будь-яких обмежень, що хочуть, те й пишуть на сайтах (і не відомо за які гроші видають), маю на увазі такі сайти, як «Літакцент» або «Друг читача». Так ось літературний істеблішмент заперечує людей, про яких я написав. Чому так сталося? Це питання вже до нього. Едуарда Лимонова, якщо не заперечують, то просто, навіть не прочитавши, кажуть, що не треба про нього книжки видавати. Стосовно Троцького - тут взагалі слів немає. Андрій Кокотюха, підійшовши до мене на одній із книжкових виставок з наміром взяти прочитати і навіть підписати якусь цікаву книжку, про Троцького висловився так, як говорить герой горезвісного роману «Чорний ворон». От і весь наш істеблішмент. Стосовно Параджанова, я можу послатися на слова його вдови Світлани Щербатюк, яка читала мій рукопис, критикувала його і допомогла мені в написанні книги про Сергія Йосиповича. Вона пояснила, чому в останні роки з'являються публікації, що брехливо зображають життя і творчість Параджанова. У цьому я й сам переконався, вивчаючи відповідні документи. Як говорили в сталінські часи, «есть такое мнение»: безумовно, фільм «Тіні забутих предків» – це українська класика, де композитор – українець, оператор – українець, а режисер – вірменин, який нашому істеблішменту не потрібен. Стосовно мого батька, теж вистачає зміїної отрути. Я вважаю, що син завжди має захищати свого батька, і якби хтось інший написав його біографію, то був би тільки радий, але.. Ставлення до нього досить проілюструвати тим, що книга побачила світ у травні, і вже до вересня наше літературне гестапо, як назвав його критик Віктор Топоров із Пітера, написало рецензію, назва якої говорить про її зміст і звучить: «Син наплював на свого батька». Ось це рівень того міщанства, про яке я говорив. Воно панує в Києві і, на щастя, не властиве таким містам, як Львів, у чому я переконався 16 вересня і відверто радію цьому.

Але повертаємося до мого п'ятого героя. Незабаром видавництво «Фоліо» надрукує книгу про Едуарда Багрицького. Він теж у нас людина для літературного істеблішменту не ординарна, хоч і автор, на мою думку, видатної поеми «Дума про Опанаса». Коли я критично висловлювався стосовно твору «Чорний ворон», то написав, що давайте подивимося на художню сторону твору Шкляра. Хіба

можна це порівняти із «Думою про Опанаса», яка стосується тих самих подій – громадянської війни, витоків анархізму, бандитизму, що тоді панували в Україні? Або згадаймо хоча б «Конармію» Бабеля... Ось такі мої враження.

На нашому сайті опубліковано два перші розділи Вашої книжки про Ратка Младича. Чому Вас зацікавила ця постать?

- Я давно читаю сайт дискусійного клубу «Саміт». І одного разу з постійним його автором, моїм товаришем Павлом Рудяковим прийшли до висновку, що варто написати біографію генерала Младича. Це було першим кроком. Що я знав до нашої розмови з професором про нього? Хіба тільки інформацію з газет чи інтернет-новин. Бесіда відбулася якраз після того, як його арештували і за кілька годин в гірших традиціях правосуддя часів Ушинського переправили до, так званого, гаазького трибуналу. Коли почав вивчати життя Младича, то мене вразило, наскільки його доля, доля Югославії пов'язана з долею України, навіть хронологічно. Якщо подивитися на дати, як відбувався розпад Югославії, починаючи з кінця 80-х, потім 90-ті роки, і порівняти з подіями в Києві на Україні, то стає зрозуміло: ми занадто пов'язані, навіть більше, ніж здавалося. Саме життя Младича дуже цікаве, і він справжній герой нашого часу, хоч, звичайно, має і чорне, і біле (пригадую, пам'ятник Хрущову на Новодівочому цвинтарі в Москві). А як інакше, коли ти воєначальник у громадянській війні? На багато питань я не дістав відповідь і, мабуть, не дістану, але цікавить ще одне: наскільки Україна була близькою в 90-х роках до воєнних конфліктів і чи була гарантія, що в нас не повториться чогось подібного, як це було на території Боснії й Герцеговини в 1992-95 роках?

Чи могли б Ви охарактеризувати загальну концепцію Вашої майбутньої книги про генерала Р.Младича?

- Концепція проста. Як і в кожній біографії, хочу познайомити читача з головними етапами життя Ратка Младича до того моменту, коли його запроторили у в'язницю, так званого, гаазького трибуналу, і показати генерала, як людину, висловити свою точку зору на звинувачення, що йому висувалися. Я вважаю, що подібно до судової розправи над Младичем, такі ж розправи відбувалися над Мілошевичем, Караджичем, яким міг би тільки позаздрити горезвісний Вишинський. На відміну від гаазького трибуналу, він до таких вивертів не додумався. Але бачите, «прогрес», час іде...

Хто все-таки особисто для Вас Р.Младич: герой чи злочинець?

- Генерал Ратко Младич – це герой нашого часу. Повторюю, він - воєначальник, людина, що взяла на себе тягар відповідальності за те, що відбувалося в 1992-95 роках в Боснії й Герцеговині. Звичайно, Младич віддавав накази, які тепер можна трактувати по різному, але ж на війні, як на війні... Він, я вважаю, своїми діями зберіг незалежність Сербії, сербського народу. Більше того, якби в 1992 році Младич не очолив збройний опір силам, якими, в першу чергу, керувало з-за океану правляче коло США, то не відомо, що сталося б всередині 90-х. Очевидно,

Белград бомбардували б не 1999-го, а 1995-го, я скажу більше, можливо те, що в нас сталося 2005 року відбулося б ще 1995 р. У кожного своя точка зору на те, що відбувалося в Києві 95-го. Але повторюю, якби це сталося в 1995 році, то не відомо, що було б далі. Як на мене, нічого б доброго для України не принесло.

Як відомо, домінуючою у світі є нині все-таки та лінія у сприйнятті Р.Младича, згідно з якою він має нести особисту відповідальність за низку злочинів, скоєних під час громадянської війни у Боснії. Як Ви ставитесь до звинувачень на його адресу?

По-перше, я категорично проти судочинства за межами Сербії. Категорично проти самої цієї «шарашкиної контори», так би я назвав гаазький трибунал, який, як відомо, вигадала в основному Мадлен Олбрайт, хоча й не тільки вона. Окрім того, відомо, яка персона на перших порах була головним противником Младича і збирала аргументи на користь його звинувачення. Це горезвісна швейцарська прокурорша Карла дель Понте, яка вже оскандалилася, шукаючи корупцію в Кремлі, тепер, я думаю, вона це зробила вдруге. Зрештою, в 1992-95 роках у Боснії і Герцеговині громадянська війна, тому воєначальники віддавали накази, які вони вважали справедливими на користь тієї справи, за яку вони воювали. Генерал Младич очолив війну сербського народу за незалежність. І він її, вважайте, морально виграв.

Ставлення до Р.Младича серед самих сербів далеко неоднозначне. Крім тих, хто за або проти нього, є й чимало людей, яким доля генерала байдужа. Чому, на Ваш погляд, обставини склалися саме так, а не інакше?

Я знаю про це. Ратко Младич одного разу згадував, як ішов страшний кривавий бій, гинули люди, його побратими, а на другому боці річці, за межею Боснії і Герцеговини, серби, брати й батьки яких гинули в бою, грали в футбол. Генерал якраз летів на вертольоті чи літаку (точно не пам'ятаю), і йому стало так гірко. Багато хто просидів у кущах, так само, як це було і в нас наприкінці 80-х - початку 90-х, а зараз кажуть, що вони герої опору. Деякі стверджують, як пише сербська преса після арешту Младича, що він і не так воював, і помилявся як воєначальник... А де ж ви були в той час? Така сама біда стосується українського суспільства. Нам притаманна тенденція, коли частина суспільної думки каже, що ми будь-якою ціною хочемо в Європу і заради цього забудемо будь-кого (і наших героїв у тому числі), аби тільки це комусь подобалося. На жаль, ось що об'єднує нас, православних, у Сербії і в Україні.

Як Ви ставитесь до Міжнародного трибуналу з колишньої Югославії у Гаазі як інституції?

- Це ганебна сторінка історії людства і доказ недосконалості конструкції відносин із державами, яка існувала після 45 року. Трибунал є ознакою того, що такі організації, як Організація Об'єднаних Націй, Міжнародний валютний фонд, Всесвітній банк, який то дає комусь кредити, то не дає, і вся ця система - гнилі, із ними ми далеко не підємо. Хочу сказати, що коли був суд над Мілошевичем, то

багато достойних політиків Росії поїхали і свідчили на користь справедливості. Згадати хоча б академіка Євгенія Примакова, экс-прем'єра Росії, чи колишнього голову Ради міністрів СРСР Рижкова, які знайшли в собі сміливість поїхати і свідчити.

На яку читацьку аудиторію Ви як автор "житія" Р.Младича розраховуєте?

Відверто кажучи, я в першу чергу хочу познайомити читача, ким би він не був за фахом чи віком, із тим, що насправді відбулося в Югославії в останні десять років. Дуже багато літератури, що стосується, скажімо, воєнних подій громадянської війни 1992-95рр. Є чудові книги колишніх радянських офіцерів, і я їх цитую у своєму творі. Це цілі багатотомні фоліанти, тому добре, що є Інтернет, бо я не знаю, якби все це можна було б видати. Крім того, я намагаюся прояснити і для читача, і для себе, , хто такий Ратко Младич, хочу, щоб ми замислилися над подіями в Україні, які відбувалися протягом останніх двадцяти років, і куди ми ідемо.

Як Ви гадаєте, чи варто буде перекласти Вашу книгу сербською мовою й видати її у Сербії? А англійською?

- Це моя мрія, аби книгу в Сербії прочитали і висловилися. Так звана, «програма мінімум».

Чи не могли б Ви сформулювати кілька "уроків", які можна було б винести з подій, пов'язаних з розпадом Югославії, зокрема, громадянської війни у Боснії, для України? Чи можна взагалі вести мову про те, що такі "уроки" є?

Повернімося до книжкової виставки у Львові. П'ятниця. 16 вересня. На виставці присутні люди, які протягом останніх двадцяти років мали всі адміністративні важелі щодо розвитку гуманітарної України. Вони або були відвідувачами, або ж проводили автограф-сесії власних творів. Вони протягом двадцяти років стояли на чолі гуманітарної політики України. Це Микола Жулинський, Іван Драч, Дмитро Павличко, керівники національної спілки письменників України, народні депутати України і т.д., які понад 20 років допомагають нам, керують, і бачите, тільки Львів, і то завдяки організаторам, що також скаржаться на відсутність фінансування, зумів нарешті привернути увагу до книги. Київ з його величезними фінансовими можливостями і подібного нічого не робить. Соромно.

Якщо говорити про уроки, то, в першу чергу, не можна бути байдужими, не можна мовчати. Ратко Младич мені особисто дуже близький, і моя дружина така, що коли вона бачить несправедливість, називає її своїм іменем, не мовчить, хоч іноді буває дуже важко це витерпіти. До речі, Ратко Младич робить свою кар'єру повільно, і не солодко складається його шлях через невміння мовчати. Він себе проявив, коли почалася громадянська війна, а ті, хто був над ними, не знали, що робити. Це сталося у квітні-травні-червні 1992 року, коли в Белграді розгубилися. І навіть сербське керівництво в Боснії спантеличилося. Він узяв всю відповідальність на себе. Кажуть, що Младич блокував Сараєво. Ні. Протягом

трьох років не було облоги Сараєва, як брешуть. Протягом трьох років війська сербів і, до речі, війська добровольців, серед яких були українці й росіяни, навколо Сараєво захищали землі, що історично належали сербам. І знову ж таки Младич у результаті своєї діяльності довів: серби – це нація, з якою не можна не рахуватися. Ось це є уроком і для українців, бо в нас скрізь говорять про політику, але головне не робити політику, а робити свою справу. Младич - це справді військовий, ті, хто робить книжковий форум у Львові, – справжні організатори, і якби було побільше таких людей, то ми б зайшли набагато далі.

Коли 1875 року в Боснії та Герцеговині розпочалося повстання проти турків, з України та Росії на Балкани поїхали тисячі добровольців, яких надихала ідея слов'янської єдності й солідарності й які воювали на боці "братів-слов'ян". Чому, на Вашу думку, нічого подібного не сталося наприкінці 90-х років ХХ століття?

Це питання турбувало ще Льва Миколайовича Толстого, адже коли почалася війна 1875 року, після смерті Анни Кареніної, Вронський за свої гроші екіпірував ескадрон і з шаблею пішов на війну, а інший герой Толстого, якщо не помиляюсь, Левін, сумнівався в тому, що це найкоротший чи оптимальний шлях. Мало хто в 1975 році поїхав, а в 90-му - тим паче. Уже й ідеї слов'янської єдності не було. Та й взагалі, хіба зараз когось цікавить слов'янська єдність? Можливо... Але в нас один – за Росію, інший – за Європу, ще інший – за Сполучені Штати Америки. Візьмемо до прикладу елементарне: що пишуть про сербів. Коли я почитав нашу пресу, яка нібито вважає себе такою, що друкує інтелектуальні публікації, особливо статтю в газеті «День» пера Оксани Пахльовської про Ратка Младича, то мене кинуло в холодний піт. Я не знаю, як таке можна писати, а пишуть...

Наскільки мені відомо, Ви є регулярним відвідувачем сайту dc-summit.info чи не так? Яке Ваше враження від сайту? Що б Ви могли порадити редакції для того, щоб вдосконалити його?

- Я не знаю, чи це можливо технічно, але було б досить непогано, якби текстові матеріали іноді доповнювалися відеорядом (звичайно, це не самоціль, лише за нагоди), певна цікава людина, що приїхала до Києва, у п'ятихвилинному роликіві розповіла читачам свою думку, поділилася досвідом. Сайт надзвичайно змістовний і дуже академічний. З моєї точки зору, максимум аналітики – це чудово, але все-таки треба додавати щось, що цікавить людину, скажімо прямо, малограмотну. Це могло б підійняти її. Хтось може фізично не прочитає статтю, але подивиться й послухає, і тоді в нього виникне інтерес.

The text taken from: <http://dc-summit.info/razdely/intervju/1832-intervju-z-mihajlom-zagrebelnim.html>

Додаткові вправи

Task 1

1. Deal with the confusing words.
2. Translate the sentences. Pay attention to the translation of the confusing words.

Confusing words are two or more words which have a similar meaning to each other but are used in a different way.

or

are related to the same topic, but have a different meaning

or

look similar, but have a different meaning

Complete the following sentences with the appropriate word in **bold**.

1. ***action / activity***

We decided to take immediate when we realized there was a problem.

The environmental changes in the area are the result of human

2. ***advice / advise***

Can you me on the best course of action to take?

He offered me some excellent

3. ***affect / effect***

Diverting the course of the river will have a major on the local ecosystem.

Frequent traffic jams in the suburbs seriously journey times into the city.

4. ***alternative / alternate***

If our teachers are ill and have to take a day off work, the college usually does its best to make

..... arrangements.

During the vacation, the college doctor is only on site on days (Monday, Wednesday, and Friday).

5. ***appreciable / appreciative***

Widening the road made an difference to the flow of traffic.

The applause at the end of the concert was warm and

6. ***assumption / presumption***

They raised taxes on the that it would help control spending.

It's sheer for the government to suggest things have improved since they came to power.

7. avoid / prevent

Rapid international action managed to an environmental disaster from taking place.

There are areas in the city that are wise to visiting after dark.

8. beside / besides

The office is just the bus station.

..... their regular daytime job, many people do extra work in the evening.

9. briefly / shortly

..... before the earthquake began, many animals were seen to be behaving in an unusual manner.

She spoke but passionately about the need to help those in developing countries.

10. canal / channel

A system joined the two main rivers, which made transporting goods much quicker.

When television first became popular in the early 1950s, most viewers only had access to one

.....

11. complimentary / complementary

In western societies, acupuncture and hypnosis are seen as medicines.

All new students will receive a study pack and dictionary.

12. conscientious / conscious

Most people are of the need to protect the environment.

..... workers should be rewarded for their hard work.

13. continual / continuous

The computer system has given us problems ever since we installed it. Some days it works, other days it doesn't.

The noise from the new freeway has

forced many people to move.

14. control / inspect

New teachers often find it difficult to
their classes.

Environmental health inspectors regularly
..... commercial kitchens for cleanliness,
especially those in restaurants.

15. criticism / objection

I have no to people using their cellphones
on buses or trains.

Plans for the new stadium have attracted fierce
..... from local people.

16. damage / harm / injury

He suffered a serious which needed
immediate hospital treatment.

The low levels of dangerous chemicals in the river were enough to
..... aquatic life.

A lot of was caused to buildings
along the coast during the storm.

17. disinterested / uninterested

In order to end the dispute, we need some impartial advice from a / an
..... third party.

I thought they would enjoy my talk, but they were completely
.....

18. during / for / while

The college closes two weeks at the end
of December.

He died trying to cross the desert alone.

Many creatures stay underground
daylight hours.

19. however / moreover

The plan was good in theory., in
practice it was extremely difficult to implement.

The plan was excellent., it
was clear from the beginning that it was going to be a success.

20. imply / infer

From what you just said, can I that
you think I'm interfering?

I didn't mean to that you were interfering. I merely said that I needed a bit of time to myself.

21. ***injured / wounded***

I believe that we should do more to help and support soldiers who have been in combat.

Several workers were when the drilling platform collapsed.

22. ***job / work***

Everybody has the right to a decent with good pay.

During the economic recession, a lot of people found themselves out of

23. ***lay / lie***

If you're suffering from dehydration, you should drink plenty of water and sit or down for a while.

Before you begin the experiment, you should a large plastic sheet on the ground.

24. ***look at / watch***

We need to the situation carefully over the next few weeks and see how things develop.

We need to the problem carefully and decide if there is anything we can do about it.

25. ***percent / percentage***

It is a myth that only 10 of Americans hold a passport.

Only a small of land is privately owned.

26. ***permission / permit***

I'm afraid we can't photography in here.

We received to attend the meeting as long as we didn't interrupt.

27. ***possibility / chance***

We might go to Niagara Falls for our field trip. Another is that we'll go to Yellowstone instead.

If we act now, we have a good of finding a cure for the disease.

28. ***priceless / worthless***

..... paintings by artists like Van Gogh and Rembrandt should not be in the hands of private collectors.

As inflation spiraled out of control, paper money suddenly became

..... .

29. principal / principle

Many people refuse to eat meat on

She was appointed University in 2009.

The country's food products are coffee and sugar.

I believe in the that healthcare should be free for everyone.

30. problem / trouble

At night, the streets are full of people fighting and generally causing

I was wondering if you could help me with a little

..... I'm having.

31. raise / rise

As prices, demand usually drops.

In response to the current oil shortage, most airlines had to

..... their fares.

32. remember / remind

I can my first day at school really well.

Language teachers often their students

that the best way to remember new words is to use them as much as possible.

33. subjective / objective

Your report should be as as possible:

just present the facts and try to avoid saying what you think about them.

The newspaper article was extremely:

the journalist more or less forced his own views and ideas on his readership.

34. tolerable / tolerant

People need to be more of their neighbors, and not complain every time they make too much noise.

The local authorities say that the noise from passing trains is

....., but many living near the railroad lines disagree.

35. treat / cure

Hospitals are so understaffed that they find it almost impossible to

..... patients with minor injuries.

They were unable to the disease, and hundreds died as a result.

Task 2

1. Deal with the political correctness definitions.
2. Translate them adequately.

Politically Correct Dictionary

- Actor:** metamorphosing being, possessing great wealth
- Actress:** metamorphosing being, possessing great wealth (and occasionally great beauty)
- Android:** bipedal, non-human associate, bearing immense knowledge and skill
- Bag boy:** agricultural product organizer
- Bald:** follicularly challenged
- Bomb:** vertically deployed antipersonnel device
- Boy:** oppressor-to-be
- Brainwashing:** cognitive accommodation
- Cafeteria:** dining facility
- Car:** earth-unfriendly, vertically-challenged mode of transport
- Car Wash Worker:** vehicle-appearance specialist
- Cat:** quadruped non-human associate
- Cheating:** cooperative assignment
- Computer:** machine bearing immense power and fallibility
- Criticism:** unjust self-esteem reducer
- Dead:** metabolically challenged
- Demand:** propose strongly
- Derision:** nontraditional praise
- Dirty Old Man:** sexually focused, chronologically gifted individual
- Dumb:** cerebrally challenged
- Evil:** niceness deprived
- Exercise:** body enhancement through exertion
- Failure:** non-traditional success
- Fart:** human ozone depletor; ecologically incorrect expression
- Fat:** horizontally challenged: person of substance
- Garbage collector:** sanitation engineer
- Gas Station Attendant:** petroleum transfer technician
- Girl:** pre-woman
- Guess:** anomaly maneuvers: repetitive predictions
- Handicapped:** physically challenged
- Heroine:** hera
- Homeless person:** residentially flexible individual
- Hurricane:** himmicane (non sexist)
- Ignorant:** factually unencumbered
- Incorrect:** alternative answer
- Individualism:** uncooperative spirit
- Information:** overly structured trivia
- Insane:** reality challenged
- Kill:** creating a permanent state of metabolic dormancy; servicing the target (military)
- Lazy:** motivationally dispossessed
- Lost:** locationally disadvantaged
- Man:** oppressor
- Manhole:** maintenance portal
- Misunderstand:** personalized interpretation
- Monster:** person of scales
- Mugging:** unforeseen funding of underclass
- Murderer:** termination specialist
- Nerd:** under-attractive, cerebrally gifted individual
- Numismatist:** capitalist monetary acquisition expert
- Nut:** hexagonal rotatable surface compression unit
- Off:** energy efficient
- Old:** chronologically gifted
- Perfume:** discretionary fragrance
- Pervert:** person engaged in nontraditional espionage
- Pissed off:** satisfaction deprived
- Political:** amorally gifted
- Poor:** economically marginalized
- Prisoner:** client of the correctional system
- Prostitute:** body entrepreneur
- Redneck:** rustically inclined
- Rich:** economically maximized

Secretary: stationery engineer
Sex: cooperative physical fitness
Sexist: gender biased with niceness
deprived overtones
Short: altitudinally disadvantaged:
vertically challenged
Sleepy: under-alert
Smart: cerebrally gifted
Specialist: physician having
concentrated on a particular field of tax
shelters
Structure: impersonal hindrance
Tall: vertically gifted: altitudinally
endowed
Teacher: volunteer knowledge conveyor
Teaching: personality repression

Television: medium of electrons moving
in disorganized patterns
Tired: rest-challenged
Uglier: over under-attractive
Ugliest: over-under-attractively gifted
Ugly: under-attractive
Unemployed: non-waged
Unsure: conceptual conflict
Waiter: waitron
Waitress: waitron
White: melanin-impooverished; member
of the mutant albino genetic-recessive
global minority
Woman: w/o man; womyn
Zipper: interlocking slide fasteners

Try to guess and write down what is meant:

vertically challenged --
horizontally gifted --
horizontally challenged --
chronologically gifted --
intellectually impaired --
living impaired --
romantically challenged --
morally (/ethically) challenged --
morally handicapped --
differently-brained --
folically independent --
musically delayed --
genetically discriminating --
codependent --
in recovery --
constructivist feminist psychotherapy --
economically disadvantaged --
target equity group --
sanitation engineer --
certified astrological consultant --
certified crystal therapist --
certified past-life regression hypnotist --
ontologically challenged --
people of height --
gravitationally challenged --
chronologically gifted --
other aged --

environmentally correct human --
motivationally challenged --
outdoor urban dwellers --
monetarily challenged --
facially challenged --
visually challenged --
nasally gifted --
verbally challenged --
erectionally challenged --
socially challenged --
Cyclically challenged --
Caucasian Culturally-Disadvantaged --
rhythmically challenged --
financially inept --
aquatically challenged --
follower of Jimmy Swaggert --
government employee --
nasally disadvantaged --
nasally gifted --
grammatically challenged --
differently organized --
energy-efficient --
creatively re-dyed --
petroleum transfer technician --
spacially perplexed --
amphibian American --
residentially flexible --
uniquely coordinated --
uniquely fortunated individual on an alternative career path --
sex care provider --
metabolicsly challenged --
biologically challenged --
person of region --
rustically inclined --

Перелік питань з курсу «Теорія і практика перекладу»

на екзамен:

1. The Subject and Object of Translation. Main Objectives of an Interpreter.
2. The Notion of Adequacy of Translation. General Criteria on the Translation Adequacy
3. Comparison of Different Translation Ways.
4. Differentiating between a Translator and an Interpreter
5. Ways of Written and Oral Translation
6. Interlineal, Literal, Verbal, Literary, Antonymic Translation. Word-for-word Translation.
7. Cultural, Functional and Descriptive Equivalency
8. Machine and Descriptive Translation
9. A Practical Class on Interpreting.
10. "False Friends" of the Interpreter. Internationalisms
11. Ways of Translating of Realias
12. Definition and Types of Neologisms. Ways of Translating of Neologisms
13. Definition and Types of Euphemisms. Ways of Dealing with Euphemisms
14. Political correctness dictionary.
15. Peculiarities of the oral and written translation.
16. Non-Standard English. Slang. Colloquial Speech.
17. Dialects. Individual Speech

на самотійне опрацювання:

1. Significance of translation.
2. Translation and Interpretation during the Middle Age.
3. Translation during the Renaissance Period.
4. Translation during the Period of Classicism and Enlightenment.
5. The Epoch of Romanticism and Establishment of the Principles of Faithful Translation in Europe.
6. Translation in Kyivan Rus' during the 10th -13th Centuries and in Ukraine during the 14th-16th Centuries.
7. Translation and Translators during the Late 19th - Early 20th Centuries.
8. Translation in Ukraine during the Last Decade of the 20th.

Список рекомендованих джерел

Базова література

1. Korunets I.V. Theory and practice of translation. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник/ I.V.Korunets/Нова книга, 2003 – 125 с.
2. Nesterenko N. A Course in Interpreting and Translation/ N.Nesterenko, K.Lysenko/ Нова книга, 2004 – 233 с.
3. Білозерська Л.П. Термінологія та переклад: Навч. посібник для студ. філолог. напряму підготовки/ Л.П.Білозерська, Н.В.Возненко, С.В.Радецька/Нова Книга, 2010 - 146 с.
4. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов: Посібник для перекладацьких відділень вузів/ Л.Г.Верба /Нова книга, 2008 - 546 с.
5. Карабан В. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову. Theory and practice of translation from Ukrainian into English: Посібн.-довідн. Реком. МОНУ як навч. пос./ В.Карабан, Д.Мейс/ Нова Книга, 2003 – 431 с.
6. Коваленко А.Я..Загальний курс науково-технічного перекладу/ А.Я.Коваленко/ІНКОС, 2002- 232 с.
7. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу: Реком. МОНУ як навч. посібн. для студ. ВНЗ/ А.В.Мамрак /ЦУЛ, 2009 – 347 с.
8. Переклад англійської технічної літератури: Навчальний посібник/ За ред. Черноватого Л.М., Карабана В.І./ Нова книга, 2006 - 128с.
9. Скрєбкова-Пабат М.А.Технічний переклад: елементи теорії та практики: Навч. посібник. Реком. МОНмолодьспорт України/ М.А.Скрєбкова-Пабат/ Новий Світ- 2012 – 228 с.
- 10.Терехова С.І. Практика перекладу для початківців: Навчальний посібник/ С.І.Терехова/КНТЕУ, 2004 – 121 с.

Допоміжна література

- 11.Бархударов Л. С. Язык и перевод./ Л. С. Бархударов/ М.: Международные отношения, 1975 - 234 с.
- 12.Переклад англійської економічної літератури: Економіка США : загальні принципи. Навчальний посібник для студентів ВНЗ/ за ред. Черноватого Л.М., Карабана В.І./Нова книга, 2007 - 301 с.

Навчально-методичне видання

ПРАКТИКУМ ПЕРЕКЛАДУ

Укладач *С.С. Кобута*

Тираж 100 пр.